

Yttrande angående remiss av promemoria om skydds jakt enligt 28 § jaktförordningen (1987:905).

(Jo 2005/2251).

Svenska Jägareförbundet har i många sammanhang, under en lång tidsperiod, föreslagit att rätten att skydda tamdjur med stöd av 28 § JF skall utvidgas. Ett lagrum som ger rimliga möjligheter att försvara tamdjur vid rovdjursangrepp är av mycket stor betydelse såväl för enskilda tamdjursägare som för förtroendet för den nationella rovdjurspolitiken i ett bredare perspektiv. Texten i gällande 28 § JF är enligt Jägareförbundets uppfattning både föråldrad och svårtolkad.

Den statliga rovdjursutredningen (SOU 1999:146) konstaterade att många har en oklar uppfattning om möjligheterna att ingripa utan myndighetstillstånd samt att många djurägare uppfattar villkoren som orimliga. Enligt utredningens uppfattning borde aktuellt lagrum *"vara så enkelt utformad att var och en har rimliga möjligheter att i förväg bedöma när han eller hon får ingripa"*. *"Villkoren för ett ingripande bör också vara sådana att det inte ställs orimliga krav på dem som kan komma att behöva tillämpa paragrafen, som att man t.ex. måste vänta tills en skada redan inträffat."*

Under de år som gått sedan den nationella rovdjurspolitiken fastlades (2001), har allt fler aktörer i rovdjursfrågor, bl.a. Naturvårdsverket och WWF, påtalat svårigheterna att tolka lagtexten och föreslagit utvidgad rätt till skydds jakt på enskilt initiativ. Att 28 § JF är svårtolkad understryks också med stor tydlighet i det s.k. Gräsö-målet där såväl tingsrätten som hovrätten gjorde en annan bedömning än högsta domstolen.

I en förstudie om illegal jakt på rovdjur konstaterar även Brottsförebyggande rådet -BRÅ- att aktuell paragraf givit upphov till betydande tolkningsproblem. Mot denna bakgrund är det enligt Jägareförbundets uppfattning både förvånande och helt oacceptabelt att inte det remitterade förslaget till förordningstext ger tydliga riktlinjer och rimliga villkor för enskilda personers möjligheter att skydda sina tamdjur.

Vad gäller första stycket i förslaget till ny formulering av 28 § delar Jägareförbundet regeringens uppfattning att grundprincipen är att skador om möjligt skall förebyggas. Eftersom det inte finns någon klar regel om att tamdjursägare får tillgripa skrämselfångårder tillstyrker förbundet föreslagen text i detta stycke.

Jägareförbundet tillstyrker vidare inriktningen i andra stycket punkt 2: om utökade möjligheter att döda rovdjur som riskerar att angripa tamdjur inom inhägnat område.

Föreslagen lagtext som innebär att ett rovdjur får dödas innan ett tamdjur blivit skadat eller dödat, är helt i linje med det förslag Jägareförbundet under lång tid har förespråkat.

Jägareförbundet delar också regeringens uppfattning att skrämselfångårder om möjligt skall genomföras för att avvärja ett angrepp, men anser därmed inte att ett lagbundet krav på sådana åtgärder skall införas. Som framgår av regeringens promemoria skall inte kravet på sådana åtgärder gälla *"om de med hänsyn till omständigheterna framstår som meningslösa."*

Författningskommentaren är viktig och välmotiverad, men kravet på skrämselfångårder, och i än högre grad *"andra lämpliga åtgärder"*, skapar en osäkerhet för den som skall tillämpa detta lagrum.

I Världsnaturfondens förslag till ändring av 28 § JF (2005-04-07) påpekas att det *"i praktiken är svårt eller omöjligt rättsligt att kunna avgöra vilka åtgärder som vidtagits, och om de hade effekt eller ej, före ett utnyttjande av 28 § JF"*. Jägareförbundet delar denna uppfattning och vill dessutom understryka det stora värdet av att få en tydlig och lättförståelig lagtext.

Eftersom rätten att genomföra skrämselfågar tydliggjorts i första stycket, finns det anledning att anta att en person som överväger att döda ett rovdjur är medveten om att risken för att lagligheten i handlingen skall ifrågasättas minskar om han/hon aktivt försökt avvärja angreppet innan rovdjuret dödades. Mot denna bakgrund avstyrker jägareförbundet föreslaget villkor för att få döda ett rovdjur: ”och det inte går att avvärja angreppet genom skrämselfågar eller på annat lämpligt sätt.”

Enligt Svenska Jägareförbundets bestämda uppfattning är det emellertid helt oacceptabelt att den utvidgade rätten att skydda tamdjur inskränks till att gälla enbart inom inhägnade områden. Föreslagen text i andra stycket punkt 1 överensstämmer till stor del med den lagtext som gäller idag. Genom tillägget av krav på åtgärder för att avvärja ett angrepp blir osäkerheten om tillämpningen minst lika stor, om inte större än idag. Att hundar dödas av varg och andra rovdjur är ett växande problem och med växande rovdjursstammar får även djurhållning utanför hägnade områden – främst renskötsel och fåbodusbruk - problem med rovdjursangrepp i ökad omfattning.

Att ha en uttalad möjlighet att ingripa när ett tamdjur blir angripet är av mycket stor betydelse för inställningen till landets rovdjurspolitik. Även om rätten att ingripa utvidgas, finns knappast anledning att befara att ett stort antal rovdjur blir dödade. Erfarenheter från Norge visar t.ex. att mycket få rovdjur dödas i samband med rovdjursangrepp trots att det är tillåtet att ingripa innan ett tamdjur blivit skadat eller dödat. En anledning därtill kan vara att det stora flertalet angrepp på tamdjur sker när inte djurets ägare/vårdare finns på plats och har möjlighet att ingripa. Enligt Jägareförbundets uppfattning överdrivs därför farhågorna om att ett stort antal rovdjur skulle bli dödade om rätten att försvara tamdjur skulle utvidgas att gälla även utanför inhägnade områden.

Svenska Jägareförbundet vill sammanfattningsvis understryka att utvecklingen av rovdjursstammarna, särskilt vargstammens expansion, ställer ökade krav på att de människor som bär konsekvenserna av rovdjurens attacker på tamdjur får ökade möjligheter att ingripa i akuta situationer. Föreliggande förslag är ett steg i rätt riktning. Jägareförbundet anser dock att det remitterade förslaget som helhet är helt oacceptabelt och att lydelsen i 28 § jaktförordningen måste omarbetas på så sätt att man skapar en reell möjlighet att skydda tamdjur från rovdjursangrepp även utanför inhägnat område. Det finns mycket starka skäl att ta fram ett lagrum som **på ett tydligt sätt** klargör när det är tillåtet att som en sista åtgärd döda ett rovdjur för att avvärja ett nära förestående angrepp på ett tamdjur - oavsett om tamdjuret är inhägnat eller inte. För svensk rovdjurspolitik är det av vital betydelse att en sådan förändring av aktuellt lagrum snarast kommer till stånd.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Christer Sundquist
Generalsekreterare

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent